

**LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSIOJI RINKIMŲ KOMISIJA
POLITINIŲ PARTIJŲ IR POLITINIŲ KAMPANIJŲ FINANSAVIMO KONTROLĖS
SKYRIUS**

PAŽYMA

**DĖL WWW.ZW.LT SKELBTOS PUBLIKACIJOS „RADČENKO: MANAU, KAD MANO
KANDIDATAVIMAS LSDP SĄRAŠUOSE NENUĖJO VELTUI“**

2019 m. rugsėjo 5 d. Nr. 3-121 (1.2)

Vilnius

1. Lyginant 2019 m. kovo 3 d. savivaldybių tarybų rinkimų politinės kampanijos dalyvių duomenis iš trijų šaltinių (politinės kampanijos dalyvio, viešosios informacijos rengėjų ar skleidėjų, politinės reklamos stebėsenos) apie paskleistą politinę reklamą, nustatyta, kad 2019 m. vasario 4 d. naujienų portalo www.zw.lt rubrikoje „*Wilno i Wileńszczyzna*“ buvo paskelbta nepažymėta publikacija lenkų kalba „*Radčenko: manau, kad mano kandidatavimas Lietuvos socialdemokratų partijos (toliau – LSDP) sąrašuose nenuėjo veltui*“¹, kuriame pateikiamas interviu su politinės kampanijos dalyvio Lietuvos socialdemokratų partijos Vilniaus miesto rinkimų apygardoje Nr. 57 kandidatų sąrašo kandidatu Aleksandru Radčenko.

2. Vyriausioji rinkimų komisija (toliau – VRK), išnagrinėjusi minėtą publikaciją, nustatė, kad joje kalbinamas kandidatas A. Radčenko yra pristatomas kaip Lietuvos socialdemokratų partijos kandidatas, jo vertybinės ir politinės pažiūros, darbo patirtis, rinkimų programos nuostatos, todėl kilo pagrįstų įtarimų, kad publikacija yra galimai politinė reklama.

3. 2019 m. liepos 28 d. VRK kreipėsi (VRK reg. Nr. 2-1780 (2.10) į Visuomenės informavimo etikos komisiją (toliau – VIEK), prašydama pateikti nuomonę dėl galimai paslėptos politinės reklamos. 2019 m. rugpjūčio 14 d. VRK gautas (VRK reg. Nr. 1-5324 (2.10) VIEK atsakymas, kuriame nurodyta, kad, VIEK nuomone, publikacija „*Radčenko: manau, kad mano kandidatavimas LSDP sąrašuose nenuėjo veltui*“ yra laikytina paslėpta politine reklama, nes „*publikacijoje dėmesys skiriama išskirtinai vienai politinei partijai, dėstomos šios partijos programinės nuostatos, pažadai rinkėjams, o visa publikacija, kartu ir informacija apie aprašomą politinę partiją, yra orientuota į konkrečią tikslinę auditoriją*“.

4. 2019 m. rugpjūčio 28 d. VRK kreipėsi (VRK reg. Nr. 2-1916 (2.10) į UAB „Znad Wilii radijo stotis“ dėl informacijos pateikimo. 2019 m. rugpjūčio 30 d. gautas (VRK reg. Nr. 1-5424 (2.10) UAB „Znad Wilii radijo stotis“ atsakymas, kuriame nurodyta, kad:

4.1. publikacija „*Radčenko: manau, kad mano kandidatavimas LSDP sąrašuose nenuėjo veltui*“ buvo parengta ir paskelbta portalo www.zw.lt iniciatyva ir užsakyta nebuvo;

¹ Nuoroda internete <https://zw.lt/wilno-wilenszczyzna/radczenko-uwazam-ze-moje-kandydowanie-z-listy-lsdp-juz-sie-oplacilo/> [žiūrėta 2019-09-05].

4.2. visus interviu klausimus formavo portalo žurnalistė Malgorzata Kozicz;

4.3. Aleksandras Radčenko yra Lietuvos lenkų visuomenininkas, žurnalistas, rašytojas, jo sprendimas kandidatuoti buvo netikėtas ir sensacingas, apie tai buvo rašyta ir kitose žiniasklaidos priemonėse, pavyzdžiui, portaluose www.przegladbaltycki.pl ir www.l24.lt;

4.4. publikacija buvo dalis didesnio portalo www.zw.lt tuo metu vykdyto visuomenės informavimo projekto, kuriuo metu skaitytojai buvo informuojami apie politines jėgas, kurių sąrašuose dalyvauja kandidatai lenkai. Šiame projekte portalo www.zw.lt iniciatyva neatlygintinai, laikantis objektyvumo ir politinės kampanijos dalyvių lygiateisiškumo principų, buvo skleidžiama informacija apie šių kandidatų, jų partijų ar rinkimų komitetų rinkimų programas. Šiomis įprastinėmis informacinio pobūdžio publikacijomis nebuvo skatinama balsuoti už konkrečius kandidatus ar partijas, paveikti rinkėjų motyvaciją, o tik informuota apie kandidatų / politinių partijų programas ir įprastinę veiklą;

4.5. rubrika „*Wilno i Wileńszczyzna*“ yra skirta informacijai apie Vilnių ir Vilniaus regioną, visų pirma, apie Vilniuje ir Vilniaus regione gyvenančius lenkus skelbti, informacija apie vykstančius regione rinkimus ir pan. Publikacijos šiai rubrikai atrenkamos atsižvelgiant į jose aprašomų istorijų ar asmenų sąsajas bei svarbą Vilniui ir Vilniaus regionui, Vilniaus bei Vilniaus regiono lenkų bendruomenei. Pažymėta, kad paprastai straipsniai apie Vilniaus miesto savivaldybės tarybos rinkimus buvo skelbiami šioje rubrikoje. Pateikti pavyzdžiai: publikacija apie Lietuvos lenkų rinkimų akcijos-Krikščioniškų šeimų sąjungos (toliau – LLRA-KŠS) kandidatę Editą Tamošiūnaitę, interviu su visuomeninio rinkimų komiteto „Vilniečių „Lokys““ kandidatu į merus Raimundu Klonovskiu, straipsnis apie visuomeninį rinkimų komitetą „Vilniečių „Lokys““, straipsnis apie visus lenkų kilmės kandidatus, kurie siekia Vilniaus miesto savivaldybės tarybos nario mandato ne LLRA-KŠS sąraše, interviu su visuomeninio rinkimų komiteto „R. Šimašiaus komanda „Už Vilnių, kuriuo didžiuojamės!““ kandidate Evelina Dobrovolska, publikacija apie lenkų kilmės kandidatus iš visų politinių partijų, kurie sutiko duoti interviu portalui www.zw.lt.

Dėl publikacijos vertinimo politinės reklamos požiūriu

5. Pagal Įstatymo 2 straipsnio 8 dalį, *politinė reklama – valstybės politiko, politinės partijos, politinės partijos nario, politinės kampanijos dalyvio, jų vardu ir (ar) interesais bet kokia forma ir priemonėmis už užmokestį ar neatlygintinai politinės kampanijos laikotarpiu ar tarp politinių kampanijų skleidžiama informacija, kuria siekiama paveikti rinkėjų motyvaciją balsuojant rinkimuose ar referendume arba kurios skleidimu propaguojamas valstybės politikas, politinė partija. To paties straipsnio 19 dalyje nustatyta, kad rinkimų (referendumo) agitacija yra per rinkimų (referendumo) agitacijos kampanijos etapą politinei reklamai skleisti skirta veikla, kuria siekiama paveikti rinkėjų motyvaciją balsuojant rinkimuose ar referendume.*

6. Pagal Įstatymo 16 straipsnio 6 dalies 2 punktą, politinės kampanijos laikotarpiu *politine reklama nelaikoma neatlygintinai skleidžiami įprastinio pobūdžio informaciniai pranešimai apie valstybės politikų, politinių partijų, kandidatų veiklą, informacija, kuria neraginama nedalyvauti referendume, balsuoti už ar prieš referendumui teikiamo sprendimo priėmimą*. Pagal to paties straipsnio 6 dalies 3 punktą *politine reklama nelaikoma politinės kampanijos laikotarpiu per visuomenės informavimo priemones neatlygintinai, laikantis objektyvumo ir politinės kampanijos dalyvių lygiateisiškumo principų viešosios informacijos rengėjų ir skleidėjų skleidžiama informacija apie rinkimų programas*.

7. Pagal VRK 2018 m. birželio 19 d. sprendimu Nr. Sp-75 patvirtintų Rekomendacijų dėl politinės reklamos skleidimo politinės kampanijos laikotarpiu (toliau – Rekomendacijos) 3.4 papunktį, *politine reklama nelaikomi politinių partijų, kandidatų, kitų politinės kampanijos dalyvių pranešimai ir komentarai, kuriuose nėra skelbiama programa arba nuoroda į politinės kampanijos dalyvių interneto svetaines, kai šie pranešimai ir komentarai neatlygintinai skelbiami interneto svetainėse, naujienų portaluose veikiančiuose specialiai rinkimų laikotarpiu ar politikų nuomonėms skirtuose skyreliuose / rubrikose, kuriuose suteikiama teisė pasisakyti visiems politikams, visuomenės atstovams, rinkėjams visais aktualiais klausimais*.

8. Nors politinės kampanijos dalyvio tikslų, idėjų, programų propagavimas vertintinas kaip politinė reklama, tačiau atsižvelgiant į tai, kad www.zw.lt redakcija užtikrino politinės kampanijos dalyvių / kandidatų lygiateisiškumo ir objektyvumo principus ir politinės kampanijos metu informacija apie politinės kampanijos dalyvius / kandidatus rubrikoje „*Wilno i Wileńszczyzna*“ ir kitose portalo rubrikose redakcijos iniciatyva skelbta remiantis aktualumo kriterijumi ir neatlygintinai, bei į tai, kad nenustatyta, kad portale būtų skiriamas išskirtinis dėmesys A. Radčenko ir / ar jį kėlusiai Lietuvos socialdemokratų partijai, publikacija „*Radčenko: manau, kad mano kandidatavimas LSDP sąrašuose nenuėjo veltui*“ laikytina įprastinio pobūdžio aktualia informacija ir nelaikytina politine reklama.

Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, siūloma:

Nepripažinti, kad 2019 m. vasario 4 d. tinklalapyje www.zw.lt skelbta publikacija „*Radčenko: manau, kad mano kandidatavimas LSDP sąrašuose nenuėjo veltui*“ yra politinė reklama.

Vyriausiasis specialistas

Vytautas Vilys